

3138 - Halfronde kelders - 746 - Jeugdang - Nr. 9 - 23.1.2008 - P109278 Afgiftekantoor 3200 Aarschot 1

VI > VLAAMSE FILMPJES

Johan Vandevelde
Graancirkels

averbode

Graancirkels

Johan Vandevælde

Cover: Johan Dockx

Shortlist John Flanders Prijs 2002

Met dank aan uitgeverij Averbode

Jonathans geheim

Alles wees erop dat het een rotvakantie zou worden. Timo's rapport was niet bijster goed geweest. Hij had naast de beloofde mountainbike gegrepen en als klap op de vuurpijl hadden zijn ouders besloten aan het huis te laten werken. Ze hadden het in hun hoofd gehaald dat twaalfjarige jongens in zo'n situatie toch alleen maar rampen konden veroorzaken. Timo werd dus op de trein gezet naar zijn oom en tante, die hij nog maar twee keer ontmoet had. Oom Willem en tante Lydia woonden op een grote boerderij in Breekerke, een onooglijk plattelandsdorpje een twintigtal kilometer van de kust.

In het station van Brugge nam hij de bus en terwijl hij door het raam naar de voorbijschietende velden en grazende koeien keek, dacht hij aan zijn vrienden thuis. Volgens zijn moeder hadden zijn oom en tante een jongen van zijn leeftijd en in zijn verbeelding zag hij een dik, achterlijk boerenjoch, dat kikkers opblies voor de lol.

Toen Timo met zijn zware sporttas uit de bus zeulde, kwam een stevig gebouwde kerel naar hem toe. Bij wijze van begroeting klopte die hem zo stevig op zijn schouder dat Timo zijn evenwicht bijna verloor.

'Je tante was bang dat je een halte te vroeg zou afstappen', zei de man met zware stem.

'Oom Willem?' vroeg Timo een beetje aarzelend.

De laatste keer dat hij zijn oom had gezien, was hij maar half zo oud geweest en oom Willem half zo breed.

Het was een goeie kilometer lopen naar de boerderij, maar onder de meedogenloze middagzon leken het er twintig. Oom Willem droeg gemakkelijk in zijn ene hand Timo's sporttas en met de andere wees hij trots naar zijn akkers met wuivende gewassen. In een tijd van industriële landbouw was het geen winstgevende zaak, maar hij had een contract afgesloten met een bedrijf dat biologische producten vervaardigde. Hij mocht tarwe en maïs leveren. En als het minder goed ging, zorgde tante Lydia, die als verpleegster in een groot Brugs ziekenhuis werkte, dat er brood op de plank kwam.

Op het erf werden Timo en zijn oom verwelkomd door een zwarte labrador, die blaffend tegen de jongen op sprong. Met een vinnig 'Koest, Belle!' legde oom Willem het beest het zwijgen op.

Tante begroette Timo hartelijk met drie klinkende zonen. Achter haar in de deuropening, stond een jongen met donkerblond haar, die ze voorstelde als haar zoon Jonathan.

'Hoi!' zei Timo.

Hij gaf Jonathan een hand, opgelucht omdat hij op het eerste gezicht een heel gewone jongen leek.

'Je slaapt in de logeerkamer, naast de mijne', zei Jonathan toen Timo even later met zijn zware tas achter hem aan de trap op sukkelde.

Het was een mooie kamer, met houten balken in het plafond en schilderijtjes van landschappen aan de muur. Het raam keek uit over de velden met wuivende aren.

‘Valt hier iets te beleven?’ vroeg Timo zodra hij zijn tas op het bed gedumpt had.

‘Als je geluk hebt’, zei Jonathan. ‘We hebben graancirkels.’

Timo fronste zijn wenkbrauwen.

‘Graancirkels?’

Jonathan knikte glunderend.

‘Het heeft zelfs in de krant gestaan! Wil je ze zien?’

Timo had nooit aan UFO’s geloofd, maar nu was zijn nieuwsgierigheid toch wel geprikkeld.

Achter de boerderij stonden twee reusachtige graansilo’s.

Timo keek zenuwachtig toe terwijl Jonathan langs een ijzeren ladder naar boven klom.

‘Vinden je ouders dat goed?’

‘Nee. Daarom moeten we ons haasten.’

Timo raapte zijn moed bij elkaar en dwong zichzelf naar zijn handen te kijken terwijl hij Jonathan achternaklouterde. Toen hij uitgeput en een beetje beverig de top bereikte, zat Jonathan al op handen en knieën op het dak.

‘Kijk!’

Hij wees naar de goudkleurige velden. Het gezicht was werkelijk adembenemend.

Timo hurkte naast hem neer. Vanaf die hoogte kon je er moeilijk naast kijken: de wuivende vlakte werd bruusk onderbroken door een scherp afgelijnde cirkel van verschillende meters doorsnede, waarin het graan verpletterd was. En rond die cirkel, op gelijke afstand van de cirkel en elkaar, zag Timo drie kleinere cirkels.

‘Heb je ze gezien?’ vroeg hij.

‘Het is ’s nachts gebeurd’, antwoordde Jonathan. ‘Wij hebben niks gehoord of gemerkt, maar mensen uit het dorp hebben gekleurde lichten gezien. Dat is wat er in de krant stond. Pa zegt dat het vanden zijn. Jongeren uit de stad, die over de omheining geklommen zijn.’

‘Ik heb ook gelezen dat graancirkels het werk van mensen zijn. Ze gebruiken grote planken om het graan in cirkels plat te drukken. Gewoon voor de lol.’

‘Maar dan waren er toch bewijzen! Je loopt niet zomaar door een graanveld zonder sporen achter te laten!’

Het klonk alsof hij er al een beetje spijt van had dat hij Timo de graancirkels had laten zien

Nachtelijk bezoek

Die nacht lag Timo in bed te woelen. Hij sliep nooit goed in een vreemd bed en nu lag hij met wijdopen ogen naar het grijswitte maanlicht op de schilderijtjes te staren.

Graancirkels! Waren ze hier dan zo achterlijk?

Hij draaide zich op zijn zij en kneep zijn ogen dicht alsof hij de slaap wilde dwingen om te komen. Het maanlicht ontvouwde een spel van gekleurde vlekken en puntjes achter zijn oogleden.

Plots werd het licht feller en het veranderde bruusk van kleur...

Gekleurd maanlicht? Meteen was hij klaarwakker, zat rechtop en wreef verbaasd in zijn ogen. De kamer werd afwisselend groen, rood, blauw, geel, paars... Het leek wel een discotheek! In een wip stond hij naast zijn bed. Op blote voeten stommelde hij naar het raam.

Nee! schrok hij. Dat kan niet! Ik slaap nog! Dit is een droom!

Jonathan lag diep te slapen, op zijn buik met zijn handen onder zijn hoofdkussens. Hij zuchtte even toen iemand op zijn schouder tikte.

‘Jonathan!’ fluisterde Timo.

Geen reactie.

Hij schudde Jonathan stevig heen en weer. Die kreunde, maar werd niet wakker.

‘Jonathan!’ zei Timo een beetje luider en hij schudde nog harder.

Nu draaide Jonathan zich op zijn zij en keek hem slaperig aan.

‘Wat is er?’

Zijn ogen vielen helemaal open toen hij de kleurige lichten op de muren van zijn kamer zag en hij krabbelde onhandig uit bed.

Stomverbaasd drukten de jongens hun neus tegen het glas en keken naar een ongelooflijk schouwspel. Twee donkere schijven, zo groot als bestelwagens en afgeijnd met rijen draaiende, gekleurde lichten, zweefden laag en geruisloos over het veld en felle lichtbundels schoten heen en weer.

‘Zijn ze er al lang?’ fluisterde Jonathan.

Timo schudde van nee.

‘Misschien moeten we je pa er maar bij halen...’

‘Beter van niet’, zei Jonathan. ‘Hij kan soms nogal heftig reageren. Stel dat hij naar buiten loopt en op die dingen begint te schieten met zijn Winchester...’

Meer dan een half uur bleven de UFO’s boven het veld zweven. Elke vierkante meter zochten ze af. Tegen kwart voor twee stegen ze plots op en verdwenen tussen de sterren.

‘Geloof je me nu, neefje?’ grijnsde Jonathan, die bloosde van opwinding.

Timo knikte alleen maar. Het was het wonderlijkste wat hij ooit gezien had.

Een uitbrander

Tante Lydia was al vroeg naar het ziekenhuis vertrokken, oom Willem was buiten aan het werk. Jonathan en Timo werkten hun ontbijt in een recordtijd naar binnen en renden toen de deur uit in de zomerzon.

Met meer enthousiasme dan de vorige dag beklom Timo achter zijn neef de ladder van de silo. De graancirkels waren er nog en teleurgesteld stelden ze vast dat er niets veranderd was.

Toen ze naar beneden klommen, stond een rood aangelopen oom Willem hen daar op te wachten. Hij greep Jonathan ruw bij de arm en nam hem terzijde.

‘En ik maar denken dat je al wat gezond verstand gekregen had!’ riep hij boos. ‘Nee hoor! Meneer kruipt weer op de silo, want wat zijn ouwe leutert, dat is toch niet waar!’

‘Het spijt me, papa’, zei Jonathan stilletjes.

‘Je weet toch wat er gebeurt als je daarboven je evenwicht verliest? Als je valt en je ben niet meteen dood, zit je voor de rest van je leven in een rolstoel! Snap je dat wel? En dat je je neef meesleurt, begrijp ik helemaal niet!’

‘Ik heb het Jonathan voorgesteld’, zei Timo, die zich niet langer kon bedwingen.

‘Wat zeg je daar?’ bromde oom Willem.

Ook Jonathan keek zijn neef verstomd aan.

‘Het spijt me, oom, ik wist niet dat het verboden was.’

Het gezicht van oom Willem milderde een beetje.

‘Wel, eh... dan weet je het nu’, zei hij bedaard.
‘Waarom deed je dat?’ vroeg Jonathan, toen oom Willem de keukendeur achter zich dichtgetrokken had.
Timo haalde zijn schouders op.
‘Ik wist dat hij mij niet zou straffen. Als hij jou gestraft had, zou het hier pas écht saai geworden zijn.’
Jonathan glimlachte en legde vriendschappelijk zijn arm om zijn schouders.
‘Bedankt, joh! Je bent best wel cool!’

‘Het leek wel alsof ze bang waren om te landen’, zei Timo.

Hij lag naast Jonathan voor de Playstation en probeerde hem op een zo bloederig mogelijke manier om het leven te brengen.

‘Misschien kunnen we hen helpen’, stelde Jonathan voor. Timo keek hem vragend aan en Jonathan maakte van de situatie gebruik om zijn hoofd met ruggengraat en al uit zijn lijf te rukken. *Game over* en Timo had het niet eens gemerkt.

‘Hen helpen? Heb jij een zonnesteek of zo?’

‘Als ze de wereld willen overnemen, hadden we dat al wel gemerkt, denk ik.’

‘Oké, maar ik denk dat ze perfect weten wat ze doen en dat ze onze hulp kunnen missen als kiespijn.’

‘Van hulp gesproken’, klonk oom Willems stem plots achter hen. ‘De haag in de voortuin moet gesnoeid worden. Zo blijven jullie uit de buurt van de silo’s.’

Hij was ongemerkt de woonkamer binnengekomen en was een saaie grijze das aan het knopen.

‘Waar ga je heen?’ vroeg Jonathan, want zijn vader droeg alleen maar een das op erg bijzondere gelegenheden.

‘Ik heb een afspraak met de manager van Bio-Logic.’

‘Met mijnheer Peer?’

Jonathan proestte het uit.

‘Ja, met Herman Peer’, zei oom Willem verstoord. ‘Lach maar niet! Zonder hem, had je geen spelcomputer!’

‘Hij is dus best wel een *toffe peer*’, merkte Timo droogjes op.

Jonathan moest om die woordspeling zo onbedaarlijk lachen dat hij over de vloer rolde.

Een alien in de hooischuur

Er stond een pizza in de oven, groot genoeg om valse UFO-meldingen te veroorzaken, als je hem hard genoeg uit het raam slingerde. Onder het eten verzonnen de jongens dan ook de meest waanzinnige toestanden die een vliegende *Quattro Stagione* kon veroorzaken.

Zodra ze hun maag gevuld hadden, trokken ze naar de oude hooischuur, waar oom Willem zijn gereedschap bewaarde.

‘Blaft die hond van jullie altijd zo?’ vroeg Timo.

Belle zat in haar kooi en blafte nijdig in de richting van de schuur.

‘Wat wil je, dat beest is dement aan ’t worden.’

De poort van de hooischuur stond open en de middagzon scheen naar binnen op de groene Deutz tractor van oom Willem en een oude Citroën DS, waar een dikke laag stof op lag. Het gereedschap hing in een hoek netjes aan de muur.

Jonathan pakte twee roestige heggenscharen van het haakje en gaf er een aan Timo.

‘Moeten we daarmee die haag snoeien?’

‘Papa zegt dat je daar flinke spieren van krijgt’, lachte Jonathan.

‘Eerder een flinke verrekking, denk ik!’

Plots gaf Jonathan Timo een stomp en drukte toen een vinger op zijn mond.

‘Wat is er?’

‘Ik hoor iets!’

‘Hé, *ik* ben hier de stadsmus hoor’, grinnikte Timo. ‘Je bent toch niet bang voor een veldm...’

Hij zweeg abrupt. In het hooi knisperden sluipende voetstappen.

Jonathan griste een spade van de haak en legde ze als een honkbalknuppel slagklaar over zijn schouder.

‘Het is niet de eerste keer dat iemand spullen van papa probeert te stelen.’

Timo slikte.

‘Bellen we dan niet beter de politie?’

Hij tastte al naar zijn mobieltje in zijn broekzak, maar op dat moment schoot een schim langs de tractor en verdween.

Jonathan ging er meteen achteraan. Timo aarzelde even, maar besloot toen dat hij zijn neef niet aan zijn lot kon overlaten en rende in de richting waarin die verdwenen was.

Het was doodstil in de schuur. Timo bleef staan en keek om zich heen, maar hij zag alleen maar duisternis.

‘Jonathan?’

Iemand kwam hard zijn richting uit gerend en een paar tellen later botste een zware massa tegen hem op. Hij viel achterover en landde in het hooi. Er klonk een hoog gekrijs en hij zag dat Jonathan de schim overmeesterd had. Meteen krabbelde hij overeind om Jonathan te hulp te snellen. Die had de indringer laten struikelen en zat bovenop hem. Met al zijn kracht probeerde hij zijn zwaaiende armen in bedwang te houden. Het hoge geschreeuw sneed door merg en been. Jonathan greep

hem bij zijn spartelende benen en merkte nu pas dat zijn vangst niet veel groter was dan hijzelf.

‘Het is een joch!’

De jongen hield op met spartelen en zijn geschreeuw ging over in gesnik.

Jonathan liet hem los en Timo zag tranen blinken op het gezicht van de jongen. Hij was hooguit een jaar of tien en had een donkere huid. Pas toen ze hem overeind hielpen in het licht, zagen ze een blauwe zijdeglans op zijn huid. Hij droeg een grijze tuniek van een vreemde stof. Zijn haar was donkerbruin en zijn ogen oranje.

‘Wow!’ riep Jonathan overstuur. ‘Het is een... hij is een... wow!’

De jongen ademde onrustig en keek hen schichtig aan.

‘Rustig maar’, zei Timo kalm. ‘We zullen je niks doen.’

‘Kechar’bez!’ riep de jongen angstig.

‘Timo’, zei Timo en hij wees naar zijn borst.

De jongen zei niets. Hij keek nu naar Jonathan en die stelde zich ook voor.

‘Onag’tan’, zei de jongen toen hij Jonathans naam gehoord had.

‘Timo’, stelde Timo zich opnieuw voor.

‘Gryz’, zei de jongen en hij wees nu ook naar zijn borst.

‘Ik geloof dat hij Kris heet’, zei Jonathan.

‘Gggrryzzz,’ zei de jongen nu met meer nadruk.

Het klonk alsof hij een hardnekkige fluim opgaf.

Timo en Jonathan probeerden de klank na te bootsen, maar kregen er alleen maar een zere keel van.

‘Timo no Onag’tan bekam yalka?’ vroeg de jongen.

‘Sorry, maar ik begrijp er geen woord van’, zei Jonathan.

‘Oordfan? Yalka!’ De jongen pakte wat hooi en bracht het naar zijn mond alsof hij het wilde opeten. ‘Yalka, yalka!’

‘Ik geloof dat *yalka* eten wil zeggen’, zei Timo.

‘Ogenblikje!’

Jonathan diepte een Marsreep op uit zijn broekzak en pelde het papiertje eraf. De jongen keek geboeid toe.

‘Yalka?’ vroeg Jonathan en hij hield hem de reep voor.

Gryz stak voorzichtig zijn hand uit en terwijl hij zijn ogen strak op Jonathan gericht hield, nam hij de reep met een snelle beweging aan. Hij snoof er even aan en beet er toen heel voorzichtig in. Zijn gezicht klaarde meteen op en hij glimlachte zelfs.

‘Yalka asfik!’ zei hij met volle mond.

‘We kunnen de rest van de pizza opwarmen’, stelde Timo voor.

‘Goed idee!’ knikte Jonathan. ‘Vanavond krijg je nog meer *yalka*, Gryz. Niet weggaan hoor!’

‘Nechaan!’ echode Gryz met een chocoladegrijns.

‘Een alien in de hooischaar!’ lachte Jonathan opgewonden.

‘Stel je voor wat hij ons allemaal zou kunnen vertellen als we hem verstonden!’

‘Maar dat kunnen we niet’, zei Timo. ‘We mogen al blij zijn als hij *ons* begrepen heeft.’

‘Wie heeft jullie begrepen?’

De jongens bevroren ter plekke. Oom Willem zat aan de keukentafel en hij werkte net het laatste stuk pizza naar binnen.

‘Eh... die kat die hier altijd rond hangt’, flapte Jonathan eruit. ‘Ze jaagt Belle op stang.’

‘Die komt vast op muizen jagen in de hooischaar’, bromde oom Willem. ‘Laat het beest maar met rust.’

‘We hadden nog trek in pizza’, zei Timo en hij keek een beetje beteuterd naar het lege bord.

‘Sorry, ik dacht dat jullie genoeg gegeten hadden.’ Oom Willem stond op en ging zijn bord op het aanrecht zetten.

‘Je zou denken dat je bij een voedselproducent iets te eten krijgt. Vergeet het maar. Ik verging gewoon van de honger. Kijk maar eens in de koelkast als je nog trek hebt.’

Er waren nog groente en een restjes spaghetti en in een kast vond Jonathan een doos koekjes. Ze warmden een en ander op in de magnetron en toen oom Willem in de woonkamer ging tv-kijken, smokkelden ze alles naar buiten.

Gryz keek verbaasd op toen ze met heerlijke *yalka* de schuur binnenkwamen. De groente kwam hem bekend voor en hij at ze met blote handen. Met de spaghetti had hij meer last. Timo moest hem leren hoe hij de slierten op zijn vork kon draaien. Toen Gryz een slok nam van een blikje cola, schrok hij even. Blijkbaar bestond er geen prik waar hij vandaan kwam. Toch vond hij het best lekker en liet een ronkende boer. Timo en Jonathan grinnikten en hij lachte mee.

Jonathan haalde dekens en een hoofdkussen om een knusse slaapplek te maken voor de buitenaardse jongen. En toen het buiten begon te schemeren en het ook voor

hen bedtijd werd, namen Timo en Jonathan met gebaren afscheid.

Er waren de laatste vierentwintig uur maar weinig slaapverwekkende dingen gebeurd en ze hadden nog lang geen zin om naar bed te gaan. Ze zaten in hun pyjama met gekruiste benen op Jonathans bed en probeerden een nieuw kaartspel te verzinnen, wat erg tegenviel.

‘We weten nu in elk geval wat ze gisteren zochten’, zei Timo toen Jonathan hem er net op gewezen had dat zijn supermegarevolutionaire kaartspel verdacht veel op poker leek. ‘Ze zijn een van hun kinderen kwijt. Waarschijnlijk lag Gryz gisteravond in de schuur te slapen, zodat ze hem niet konden vinden...’

‘Dan moeten we hem waarschuwen als ze terugkomen.’ Ze besloten om de beurt de wacht te houden voor het raam, maar die nacht kwamen de UFO’s niet terug en tegen drie uur lagen ze allebei op het bed, in een diepe slaap.

Vreemde mannen

Oom Willem vond het een schande toen ze de volgende dag pas om half twaalf en met wallen onder hun ogen naar beneden kwamen. Zij vonden het vooral jammer dat ze bij zulk mooi weer een halve dag verloren hadden.

Gryz had zich achter de tractor verborgen toen hij iemand naar de schuur hoorde komen.

‘Wij zijn het maar!’ riep Timo vrolijk en hij zette een fles chocolademelk op de stoffige motorkap van de Citroën. Jonathan zette er een pot jam naast en wilde Gryz tonen hoe hij zijn toast moest smeren, maar de buitenaardse jongen spitste onrustig zijn oren. Voetstappen naderden de schuur. En plots was Gryz weer verdwenen.

Er kwam iemand binnen en Timo en Jonathan verstopten het eten snel onder de auto.

Het was oom Willem en hij zag er niet bijster vrolijk uit. ‘Mag ik misschien weten wat jullie hier uitspoken?’ vroeg hij bits.

‘Euh...’ zei Jonathan aarzelend.

‘We hangen hier gewoon wat rond’, flapte Timo eruit.

‘Oké, als je toch niks beters te doen hebt, dan kun je nu de haag komen snoeien. Als je dat samen doet, gaat het dubbel zo snel.’

‘Maar we wilden net gaan wandelen’, probeerde Timo nog.

‘Ja’, zei Jonathan vlug. ‘Om fit te blijven van de zon en te genieten.’

‘Dat kan ook met de heggenschaar in de voortuin’, bromde oom Willem. ‘En dan kweek je stevige biceps.’ Onder zijn alziend oog – hij sloeg hen gade vanuit zijn werkkamer - gingen ze aan de slag.

De eerste uren waren best leuk, maar later op de middag was de schaduw haast volledig verdwenen en werd de hitte stilaan ondraaglijk. Hun T-shirts waren doorweekt en het zweet stroomde over hun gezicht.

‘Er is in dit boerengat dus toch wel iets te doen’, zei Timo schamper en hij veegde zijn gezicht nog maar eens droog aan zijn T-shirt.

Jonathan wilde hem een plagerige stomp geven, maar daarvoor deden zijn armspieren te veel pijn. Dus plantte hij zijn heggenschaar maar nijdig met de punt in het gras. Timo ging onverstoord verder met snoeien, want de zon was net achter een wolk verdwenen en hij wilde van de koelte gebruikmaken. Maar Jonathan bleef als een standbeeld staan, met zijn neus in de lucht.

‘T-timo!’

Timo keek om en zag hem verbluft naar boven kijken. De zon werd niet door een wolk verduisterd, maar door een glanzende zwarte schijf met gekleurde lichten, die enkele meters boven het dak van de boerderij zweefde.

‘We moeten Gryz halen!’

Ze renden over het erf naar de schuur. Belle blafte woedend naar het rare ding in de lucht, dat nu langzaam naar het graanveld zweefde. Bij de poort van de schuur bleven de jongens staan, want de schotel begon boven het veld te dalen en acht puntige poten schoven uit de onderkant, waardoor het ding op een krab leek.

Ze vonden Gryz in elkaar gedoken in het hooi. Hij beefde als een rietje.

‘Wat scheelt er, Gryz?’ vroeg Jonathan bezorgd. ‘Je ouders zijn er! Ze komen je halen!’

‘Davoni ca halk!’ snikte Gryz met zijn hoge stemmetje. ‘Lopi windu hoppan.’

Daar konden de jongens natuurlijk geen touw aan vastknopen.

‘Dan brengen we zijn ouders naar hier!’ stelde Timo voor.

Maar toen ze buiten kwamen, stonden twee mannen in een vreemd bruin uniform op het erf. De ene was iets kleiner dan de andere en droeg een vreemd metalen hoofddeksel, dat veel van een half ei weg had. Allebei hadden ze erg borstelige wenkbrauwen en hun huid was lichter dan die van Gryz en veeleer geelachtig van tint. Ze zagen er niet echt vriendelijk uit, maar dat kwam waarschijnlijk ook door de vreemdsoortige vuurwapens die ze bij zich hadden.

‘Ik heb zo’n gevoel dat die kwieten geen familie zijn’, fluisterde Timo.

Jonathan trok hem bij zijn arm de schuur in, maar een van de mannen had hen gezien.

‘Achassi!’ riep hij luid, maar de jongens waren al uit het gezicht verdwenen.

‘Wat doen we nu?’ vroeg Jonathan toen ze weer bij Gryz aankwamen.

‘Kalm blijven’, zei Timo. ‘Samen kunnen we hen wel aan.’

Met getrokken wapens stormden de twee mannen de schuur binnen. Ze knipten krachtige zoeklichten aan, die op de lopen van hun geweren bevestigd waren, en schenen er nauwlettend mee in het rond.

‘Basagi lo potram!’ snauwde de kleinste.

De grootste liep door, want hij had iets gehoord. Met een snelle beweging trok hij het portier van de Citroën open en de lichtbundel scheen op het gezicht van een aardse jongen.

‘Doe me niks!’ huilde Jonathan angstig. ‘Alsjeblieft!’

‘Nigati potar cadas!’ bromde de man en richtte zijn wapen op hem.

Op hetzelfde moment klonk er een metaalachtige klap. Het wapen kletterde op de plankenvloer, gevolgd door zijn eigenaar. Timo stond achter hem met een gedeukte spade.

De kleinste man richtte zijn wapen.

‘Hichade yom pollu!’ klonk een jonge stem. ‘Katade medi sam!’

Gryz, de tanden op elkaar geklemd, staarde de man met de eierhelm woedend aan met zijn oranje ogen. In zijn handen hield hij het wapen, dat de grootste man had laten vallen.

‘Hemer Gryz’, sneerde de kleinste. ‘Jotame cade!’

Hij richtte zijn wapen op Gryz.

Een knetterende explosie en een verblindende lichtflits vulden de schuur. Toen Timo en Jonathan hun ogen weer openden, lag er een smeulend hoopje op de vloer waar seconden voordien de man met het wapen gestaan had. De lege eierhelm lag een meter verder.

‘Wow!’ liet Jonathan zich ontvallen.

De grote man kwam stilaan weer bij, maar toen hij Gryz zag en de restanten van zijn makker, wist hij dat hij niet veel meer in de pap te brokken had. Nog half verdoofd door de klap op zijn hoofd wankelde hij de schuur uit.

Even later steeg de schotel op van het graanveld en verdween in een flits loodrecht de hemel in.

Gavi no haspi

Gryz zag er behoorlijk dooreengeklutst uit en Timo en Jonathan keken elkaar een beetje reddeloos aan toen hij honderduit begon te vertellen over wie die mannen waren en wat hij op deze vreemde planeet deed. Tenminste, dat was wat ze konden afleiden uit zijn gebaren en de toon van zijn stem, want aan zijn woorden hadden ze niet echt veel.

‘Ze komen vast terug’, zei Timo met een ernstig gezicht. Jonathan knikte.

‘Hij kan in mijn kamer... Voorlopig... Als hij niet snurkt...’

Met gebaren konden ze Gryz aan het verstand brengen dat hij hen moest volgen. Stilletjes slopen ze met z’n drieën over het erf langs het woonhuis. Belle zette het natuurlijk op een blaffen toen ze de vreemde jongen zag, maar Jonathan legde haar nors het zwijgen op. De kust was veilig en ze brachten Gryz naar de keuken.

Tante Lydia was terug van haar shift en ze hoorden haar in de woonkamer praten aan de telefoon. Vreemd genoeg hadden Jonathans ouders niets gemerkt van wat zich buiten afgespeeld had. Terwijl Timo een oogje op tante Lydia hield, duwde Jonathan Gryz naar de trap. Maar de buitenaardse jongen deinsde achteruit. Blijkbaar had hij nog nooit zo’n bouwsel gezien. Jonathan ging hem dan maar voor en Gryz keek verbaasd naar zijn voeten, terwijl hij hem volgde op de treden. Timo kwam stil de trap op geslopen en botste boven bijna tegen Gryz, die op de overloop verbaasd in het rond stond te kijken.

‘Hika mo genno!’ zei hij luid.

‘Sst!’ siste Jonathan met zijn wijsvinger op zijn lippen.

‘Ssssst!’ siste Gryz lachend, want hij begreep natuurlijk niet wat dat wilde zeggen.

‘Waar is je pa eigenlijk?’ vroeg Timo aan Jonathan.

Het antwoord kwam uit de badkamer, waar de wc doorgespoeld werd.

Jonathan duwde Gryz snel zijn kamer binnen, net voor oom Willem buiten kwam met zijn krant onder zijn arm.

‘Kijk eens aan!’ zei hij stug. ‘Jullie snoeien de haag maar half en gaan ervandoor!’

‘We zijn nog niet klaar, oom’, zei Timo onschuldig. ‘Het werd daar te warm. We snoeien morgen heus wel verder, hoor! Je zou het toch ook niet fijn vinden als we in het ziekenhuis zouden belanden met een zonnesteek?’

Jonathan schuifelde ondertussen achter Timo door tot voor de deur van zijn kamer en duwde die snel dicht met zijn voet.

Oom Willem bromde iets onverstaanbaars en blies hoofdschuddend de aftocht. De jongens sloegen triomfantelijk de handen in elkaar.

Om Gryz een beetje rustig te houden had Jonathan hem achter zijn computer gezet. Gryz bleek erg begaafd met het ding. Hij had bijzonder snelle reacties en versloeg zelfs Timo, die nochtans wat ervaring had met computerspelletjes. Bovendien pikte Gryz al snel woordjes op, zoals *level*, *player one* en *game over*.

‘Hij leert snel’, merkte Timo op.

‘Ja’, zei Jonathan droogjes. ‘Als we niet opletten, kent hij beter Engels dan wij en ik zou toch liever Nederlands met hem praten.’

Maar Gryz’ aandacht werd al snel afgeleid door de prulletjes en snuisterijen, die her en der op Jonathans kamer stonden. Voor een foto van Jonathans ouders bleef hij staan.

‘Gavi no haspi?’ vroeg hij.

‘Mijn ouders’, zei Jonathan. ‘Mama en papa.’

‘Maina an paipa’, herhaalde Gryz.

‘Bijna!’ Jonathan nam de foto en wees zijn moeder aan.

‘Mama.’

‘Mam’ma.’

‘Papa.’

‘Mamma, pappa’, zei Gryz. ‘Mamma gavi, pappa haspi.’

‘Dat zijn waarschijnlijk de woorden in zijn taal’, zei Timo.

‘Ik weet iets!’ riep Jonathan plots.

Hij trok een grote kist onder zijn bed uit en begon allerlei oude prentenboeken uit te laden. Hij sloeg er een open op een pagina met verschillende kledingstukken en wees naar de broek.

‘Jastun’, zei Gryz.

‘Broek’, zei Jonathan.

‘Boerk.’

‘Nee, brrroek.’

Gryz leerde erg snel bij en toen tante Lydia riep dat het eten klaar was, had hij net zichzelf voorgesteld in het Nederlands: ‘Ich been Chrrrryzzz.’

‘Jullie hebben wel veel honger voor het beetje werk dat je al verricht hebt’, sneerde oom Willem toen Jonathan zijn vierde broodje uit het mandje nam.

‘Dat valt wel mee’, zei Timo, die zelf aan zijn vijfde was. Drie ervan staken onder zijn T-shirt: eentje met ham, eentje met kaas en eentje met krabsla, die hij ijskoud langs zijn navel naar beneden voelde lopen.

‘Onderbrood’, zei Gryz toen Timo en Jonathan boven de broodjes van onder hun kleren vandaan haalden en ze barstten alle drie in lachen uit.

Terwijl Gryz zijn avondeten naar binnen werkte, spreidde Jonathan de kaart van België op zijn bed uit en wees waar Breekerke lag.

‘Hier zijn we. In Bree-ker-ke.’

Gryz liet zijn broodje zakken en wees met een krabslavinger naar het rode bolletje aan de kust, dat Blankenberge aanduidde.

‘Mam’ma, pappa!’ zei hij opgewonden.

‘Nee, dat is de zee!’ lachte Jonathan. ‘Zee!’

‘Mam’ma, pappa! Gavi no haspi!’

Timo boog zich ook over de kaart.

„Misschien wachten zijn ouders daar op hem...”

‘Ja, hoor!’ riep Jonathan spottend. ‘Ze hebben hun schotel op de dijk geparkeerd en een appartement gehuurd!’ Hij schudde meewarig zijn hoofd.

‘Zo te zien weet Gryz anders wel wat een kaart is’, zei Timo vinnig. ‘Het kan toch geen kwaad als we morgen een kijkje gaan nemen?’

‘Dat zal papa niet graag horen!’ zuchtte Jonathan.

Hij begon de kaart op te vouwen, maar Gryz rukte ze uit zijn handen.

‘Mamma, papa!’ hield hij vol en hij probeerde ze weer open te vouwen.

‘Morgen’, zei Jonathan. ‘Nu slapen.’

‘Hitapo ka reti!’ riep Gryz driftig. ‘Gavi no haspi la figon ritan!’ Hij drukte driftig met zijn wijsvinger op het rode bolletje.

‘Konden we hem maar verstaan!’ zuchtte Jonathan.

‘Mij lijkt het duidelijk wat hij bedoelt’, zei Timo. ‘Hij wil er nú heen... Hoe zou je zelf zijn?’

‘Het is halfzeven, hoor! Mijn ouders laten ons nooit gaan!’

‘Ze hoeven het toch niet te weten.’

Het was een uitdaging, maar het proberen waard. Jonathan zocht snel wat oude kleren bij elkaar, want Gryz kon niet zo de straat op.

Hij had wel hulp nodig om de aardse kleren aan te trekken, maar uiteindelijk kregen ze het toch voor elkaar om hem min of meer op een aardse jongen te laten lijken. Om het helemaal af te werken, gaf Jonathan hem zijn zonnebril om zijn oranje ogen te bedekken.

Gryz leek het allemaal best spannend te vinden en plukte onwennig aan zijn nieuwe outfit.

‘Tiesjeurt’, zei hij met een grijns en hij keek naar het opschrift op zijn buik.

Ten slotte rolden Timo en Jonathan hun dekens tot dikke worsten en propten ze onder de lakens in hun bed, zodat het leek alsof ze lagen te slapen.

Oom Willem was voor de tv in slaap gevallen, maar tante Lydia zat voor het raam te kruiswoordraadselen. Niemand kon dus ongemerkt voorbij de woonkamer sluipen.

Jonathan ging voor de deuropening staan en zei tegen tante zijn moeder dat ze wat vroeger gingen slapen dan gewoonlijk. Ondertussen smokkelde Timo Gryz achter zijn rug de keuken in.

‘Nooi fergete’

Pas toen ze na tien minuten bij de bushalte kwamen, drong het tot hen door dat hun plan gelukt was. Het was toeristisch seizoen en ze hoefden niet lang te wachten op de bus naar de kust. Die was op dat uur zo goed als leeg en toen ze de boerderijen langs de grote weg zagen voorbijschuiven, kwamen Timo en Jonathan tot rust. Maar Gryz bleef schichtig door het raampje kijken.

‘Wat scheelt er, Gryz?’ vroeg Timo.

‘Davoni kall hoppan!’ Hij wees opgewonden naar een cirkelvormige schaduw op het wegdek, die de bus volgde.

Timo zag dat de buschauffeur onrustig in zijn zijspiegel keek en begon te vertragen.

‘Neel!’ riepen Timo en Jonathan tegelijk. ‘Gas geven!’

De bus versnelde weer. De passagiers drukten hun neus plat tegen de raampjes. Ze probeerden een glimp op te vangen van de zwarte schotel met gekleurde lichten die een aantal meters boven de bus hing.

‘Luister, jongens!’ riep de buschauffeur. ‘Ik weet niet wat dat voor ding is, maar ik wil er niks mee te maken hebben!’

De meeste passagiers knikten instemmend.

‘U moet ons tot aan het station brengen, meneer!’ riep Timo smekend. ‘Alsjeblieft!’

De chauffeur zweeg even, terwijl hij nadacht en zei toen: ‘Oké! Maar geen meter verder!’

Toen de jongens voor het station van Blankenberge uitstapten, vloog de schotel in een scherpe bocht over het Koning Leopold III-plein en zweefde achter het drietal aan. Verschillende mensen wezen opgewonden naar het vreemde tuig. De meesten dachten vast dat het om een reclamestunt ging.

De UFO steeg hoog boven de daken toen de jongens, met Gryz voorop, door de Kerkstraat in de richting van het strand liepen. Af en toe zagen ze hem even tussen de schoorstenen, maar hij maakte geen aanstalten om dichterbij te komen.

Op de dijk bleef Gryz plots staan en zijn gezicht klaarde helemaal op. Hij zette Jonathans zonnebril af en spurte tussen de wandelaars door naar de grote pier, die bijna een kilometer verderop in zee liep.

‘Gryz, wacht! riep Timo.

Hij zag de schotel boven de flatgebouwen uitkomen en op de dijk waren ze erg kwetsbaar.

‘Ik hoop... dat hij weet... wat hij doet’, hijgde Jonathan.

De schotel had de achtervolging al ingezet en de toeristen op de terrasjes en de dijk wezen verbaasd naar het ruimteschip.

De jongens konden de onvermoeibare Gryz haast niet volgen. Hij rende al als een kleine stip over de driehonderd vijftig meter lange pier.

‘Hij zit er als een rat in de val!’ riep Jonathan.

Dat hadden zijn achtervolgers ook gezien en de vliegende schotel landde op de dijk als een spin op haar acht poten. Toeristen drongen samen rond het vreemde tuig en de jongens moesten zich door de massa heen naar de pier

wurmen. Daar zagen ze wel tien soldaten met metalen eierhelmen en getrokken wapens de nieuwsgierigen ruw opzij duwen.

Gryz was blijven staan, vlak voor het paviljoen aan het einde van de pier. Hij strekte zijn handen met gespreide vingers voor zich uit en sloot zijn ogen.

‘We moeten ze tegenhouden!’

Jonathan naar de aanstormende soldaten.

Timo had een plan en bleef plots staan.

‘Hé, die kerels delen gratis cola uit!’ riep hij heel hard.

Heel wat toeristen keken om en een paar tellen later verdrongen ze elkaar rond de soldaten. De menigte van op de dijk was hen ook gevolgd, zodat Gryz’ belagers volledig ingesloten waren.

‘Maak voort, Gryz!’ riep Timo. ‘Wat je ook aan ’t doen bent!’

Maar Gryz opende zijn ogen en glimlachte naar zijn aardse vrienden. Op hetzelfde moment verdween de zon achter iets enorms en niet alleen over hen, maar over de hele stad viel een donkere, koele schaduw. De jongens keken omhoog en hun adem stakte in hun keel. Nog nooit hadden ze zoiets gigantisch gezien. Boven de lijn van flatgebouwen zweefde een massieve, glanzende schotel, zo wit dat het pijn deed aan de ogen, zo groot als een stad en bezet met miljoenen fonkelende lichtjes.

‘Mama, papa!’ grijnsde Gryz trots.

Nu hadden de meeste toeristen wel door dat het geen reclamestunt was en er brak paniek uit. Honderden gillende en schreeuwende mensen verdrongen elkaar op de pier en liepen de soldaten onder de voet.

De drie jongens bleven alleen achter en keken vol spanning naar boven. Het reusachtige tuig zweefde traag over de kustlijn en de pier en bleef uiteindelijk vlak boven het paviljoen hangen. De soldaten waren hals over kop naar hun ruimteschip gevlucht en dat schoot weg als een meteoriet. Het bleef stil. Zelfs de immense witte schotel hing geruisloos in de hete avondlucht.

Na een poosje draaide onderaan een cirkelvormig luik open en een spiegelende metalen bol, niet veel breder dan de pier, daalde langzaam neer. In de onderkant van de bol schoven drie ronde luiken open en drie ronde poten kwamen tevoorschijn. Jonathan en Timo herkennen het patroon van de graancirkels. De bol landde geruisloos voor het paviljoen en veerde even op zijn onderstel.

Timo kon geen enkele deur ontwaren, maar plots begon de lucht voor hen te zinderen en uit het niets verschenen twee wezens in lang gewaad, een man en een vrouw. Ze hadden dezelfde blauwe huidskleur als Gryz en dezelfde oranje ogen.

Gryz rende meteen naar hen toe en de vrouw sloot hem in haar armen. Hij keek om en wenkte Timo en Jonathan breed glimlachend dichterbij.

‘Dibal son Tiemo no Jonatan’, stelde Gryz zijn aardse vrienden voor.

Timo en Jonathan verwachtten een onbegrijpelijke woordenstroom, maar Gryz’ vader glimlachte alleen maar.

Timo schrok toen hij plots een stem in zijn hoofd hoorde.

‘Geen enkele taal kan uitdrukken hoe dankbaar we zijn, mensenkind, omdat jullie onze zoon gered hebben.’

De mannenstem maakte plaats voor de hogere stem van Gryz' moeder.

'Mijn man en ik zijn de vorsten van Nevin, onze planeet. De Davonen, onze vijanden, hadden een prijs op het hoofd van onze zoon gezet en we verborgen hem op jullie planeet. We hadden vreselijke dingen gehoord over de manier waarop aardbewoners met vreemdelingen omgaan en we vreesden dat de soldaten van Davon hem eerder zouden vinden, dan begrijpende aardbewoners. Gelukkig was onze vrees ongegrond. Het gevaar is nu geweken en dankzij jullie kan Gryz veilig naar huis terugkeren.'

Timo zag tranen glinsteren in Gryz' ogen, maar wist niet of ze van blijdschap waren dat hij naar huis mocht of van verdriet omdat hij afscheid moest nemen. Waarschijnlijk allebei, dacht hij.

Gryz kwam naar toe en stak zijn hand op als groet.

'Dankju', zei hij zacht.

Timo en Jonathan maakten hetzelfde gebaar.

'Kom je nog terug?' vroeg Jonathan.

Gryz schudde van nee.

'We zullen je nooit vergeten, Gryz', zei Timo.

'Nooi fergete', zei Gryz met een glimlach en hij ging tussen zijn ouders staan.

Toen het buitenaardse gezinnetje verdween en de schitterende bol naar het reusachtige moederschap opsteeg, moest Timo plots zijn ogen droog vegen.

Even later schoot de enorme schijf weg als een vuurpijl en flietste nog even als een ster aan de heldere hemel.

Timo en Jonathan glimlachten naar elkaar. Ze hoorden

niet eens de sirenes van de politiewagens en de kreten van tante Lydia. Zelfs de donderpreek van oom Willem klonk erg vreemd en veraf. Er zijn immers van die gebeurtenissen, die sterke vriendschapsbanden smeden. Het leven van een buitenaardse prins redden is er ongetwijfeld zo een.

Dit verhaal haalde de eindronde van de John Flandersprijs 2002 en werd op 23/01/2004 gepubliceerd in de reeks Vlaamse Filmpjes van uitgeverij Averbode (3138 - 74ste jaargang, nr.9).

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en wordt gratis aangeboden voor eigen gebruik. Het vermenigvuldigen, verspreiden en/of publiceren op websites zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteur, is verboden.

www.johanvandevelde.be